

Cri du chat syndrom
- kognisjon, læring og
sosial deltagelse

Livø Nyhus
Spesialpedagog
Frambu

Spørsmål fra dere:

- Hva vi kan forvente i fremtiden?
- Venner
- Overgang til skolen

FAQ fagpersoner:

- Hva vi kan forvente i fremtiden?
- Hvor skal vi «legge lista»?
- Hvor mye kan vi «presse» på?
- Hva slags pedagogiske metoder fungerer best ved denne diagnosen?

Barnet er veiviseren

*Cri du chat syndrom sier noe om årsak
men ikke nødvendigvis noe om hva den mestrer eller har
vansker med*

- **ingen fasit** for tiltak, satsingsområder eller tilrettelegging som passer for alle med syndromet
...men **noen fellestrekk** er det, og noen fellesnevnerer med tanke på vesentlige fokusområder
- Det er **miljøet** som skal tilrettelegges, **ikke barnet** som skal tilpasse seg miljøet.

Utvikling og læring

- Til dels forsinket, til dels mangelfull grov –og finmotorisk utvikling
- Kognitiv utvikling: Nedre normalområde til alvorlig psykisk utviklingshemming, de fleste moderat psykisk utviklingshemmet.
- Forsinket eller mangelfull tale –og språkutvikling bedre evne til å forstå enn å uttrykke seg

Kognisjon

Kognitive evner er ferdighetene vi trenger for å løse oppgaver: tenkning, læring, problemløsning og oppmerksomhet

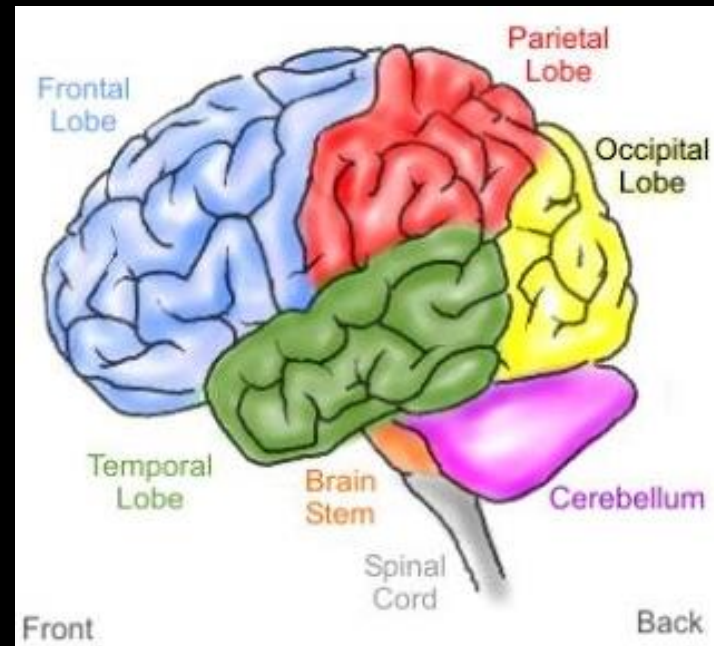
- Evnenivå
- Oppfatte, og tolke sanseinntrykk
- Oppmerksomhet (filtrering)
- Konsentrasjon og utholdenhet
- Hukommelse
- Språk

Kognitiv utvikling

- Utvikling av «intellektet» - hvordan vi tenker

Skjer gradvis og i et kontinuerlig og gjensidig samspill mellom:

Arv/modning ↔ Læring/miljø

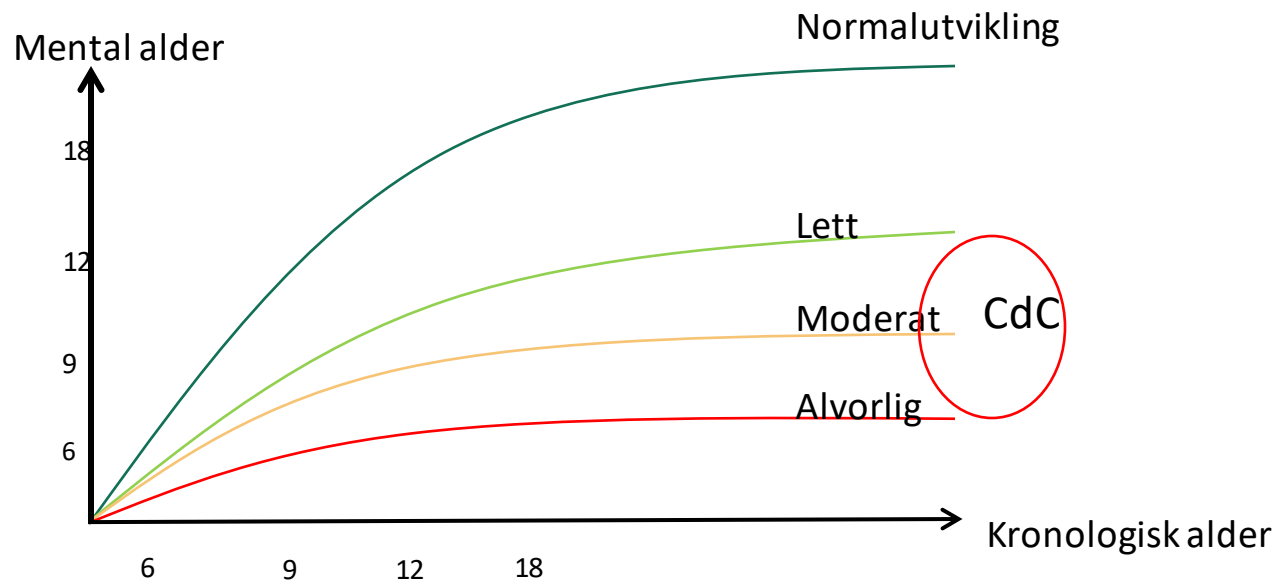

Utviklingshemming

- Stilles etter retningslinjer gitt av verdens helseorganisasjon, i den internasjonale sykdomsklassifikasjonen, 10. utgave (ICD-10, WHO 1992).
- Tre kriterier:
 1. Kognitivt funksjonsnivå $<2,3$ %
 2. Adaptiv atferd $<2,3$ %
 3. Sykdomsdebut i utviklingsalderen
- Fire alvorlighetsgrader:

Diagnose	Aldersekvivalent ved 18 år
LETT	9-12
MODERAT	6-9
ALVORLIG	3-6
DYP	<3

Utviklingsbaner

Betyr hovedsakelig at:

- De trenger mer tid for å lære
 - Det er vanskeligere å regulere følelsene og impulsene sine
 - Læring automatiseres ikke som hos «vanlige» hjerner
 - En oppgave kan være vanskelig i dag selv om den var lett i går!
 - Det kan være vanskelig å overføre lærte ferdigheter fra en situasjon til en annen
 - Mye må læres mange ganger
 - Det kan være slitsomt å lære og frustrerende ikke forstå
- Det kreves forståelse, tålmodighet, raushet og empati fra de rundt god fungering i hverdagen

Kartlegging av utviklingsnivå

PPT og Habiliteringstjeneste kan utføre evnetester, kartlegging og gi veiledning

Observasjoner og kartlegging fra de som jobber med barnet og fra de foresatte

Kartlegging er grunnlaget for tilrettelegging for

- utvikling og læring
- positive og meningsfulle aktiviteter
- struktur og forutsigbarhet
- samhandling og kommunikasjon

Konsentrasjonsvansker

- ADHD hos ca 50 %
- trolig den hyppigst forekommende atferdsutfordring ved cdcs

Konsentrasjonsvansker

- kort oppmerksomhetsspenn
- impulsivitet
- lett avledbar
- overaktivitet (avtar som regel i ungdoms- og voksenalder)

Tilrettelegging av fysisk miljø

- Begrense forstyrrende stimuli
 - ute og inne
 - garderoben
 - klasserom
 - gruppe rom
- **auditivt - lyd**
- visuelt – syn
- taktilt – ”trangt og tett”

Rammer og struktur

- faste praktiske rutiner
- visualisert dagsplan
- veksling mellom en til en/liten gruppe/hel gruppe
- sikre overgangssituasjoner
- fast voksengruppe rundt eleven
- knytte rom og aktiviteter sammen

De 7 H`er:

Tenk alltid at barnet trenger svar på:

1. Hva skal jeg gjøre?
2. Hvor skal jeg være?
3. Hvorfor skal jeg gjøre det?
4. Hvem skal jeg være sammen med?
5. Hvordan gjør jeg det?
6. Hvor lenge skal det holde på?
7. Hva skjer etterpå?

Statped.no

Struktur og rutiner = trygghet

Situasjon	8 foreldre svarte	7 fagpersoner svarte
Når barnet ikke blir forstått	6	4
Når barnet er redd	6	1
Når barnet opplever situasjonen uoversiktlig	5	2
Når barnet er trøtt og slitent	4	3

Lek, sansing og opplevelse

- Hjelp barnet til varierte sanse erfaringer
- Del erfaringer med dem
- Sett ord på det barnet opplever
- Erfaringer som er med på å danne forståelse og begreper
- Styrker barnets kognitive utvikling

Mestring - Selvoppfatning

- 5 om dagen
- Få vise fram hva de kan
- Få være til nytte
- Få og ta ansvar
- Få vise omsorg
- Få støtte til å mestre motgang

Mulighet for påvirkning

- Positiv selvhevdelse
- Medbestemmelse

«jeg er gutt»

«Ca. 50 % av foreldre til barn med funksjonsnedsettelse var uttalt bekymret for at barnet ikke skulle få venner»
(Olsen, B. 2001)

Vennskap og sosiale relasjoner

- Sosial interesse
- Annerledes vennskap?
- Profesjonelle venner
- Hva er det å delta?
- Hvilke arenaer finner en venner?

Sosial deltagelse og inkludering

Hva kan barnehagen eller skolen gjøre?

Hva er trivsel og deltagelse for mitt barn?

Hvilken type støtte trenger barnet mitt for å være sosial deltagende?

Er det mål for sosial kompetanse i IOP?

Åpenhet og informasjon

Fremme sosial samhandling og sosial utvikling

- Hva gjør de andre barna?
- Hva *kan* barnet være med på?
- Hva *ønsker* barnet å være med på?
- Hvilke ferdigheter trenger barnet for å delta?
 - Øve på nøkkelferdigheter,
- Hvilke ferdigheter/interesser har barnet som er gøy for de andre å være med på?
- Voksenstøtte og gode rollemodeller

Å legge til rette for sosial deltagelse

- Struktur
- Tilrettelegging i aktiviteter:
omvendt integrering
- Gruppestørrelse
- Tid –
tidsbegrensning
- Tydelige avtaler
og regler
- Forberedte
aktivitet
- **Voksenstøtte**

Lære for livet

- Motiverende og meningsfulle aktiviteter på bakgrunn av utviklingsnivå og interesse
- Praktisk og konkret
- tilnærming/opplæring
- Vær realistisk
- Læring for livet
- - tenk langt fram!

Oppsummert

- Ta utgangspunkt i det enkelte barn – kartlegg
- Gjør hverdagen og omgivelsene mest mulig oversiktlige og forståelige for barnet
- 5 om dagen - mestringsopplevelser

